

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **D. P.,** zastoupena Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem se sídlem Plzeň, Na Jíkalce 13, proti žalovanému**: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 12. 2004, č. j. 36 Az 911/2003 - 22,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 31. 10. 2003, č j. OAM-3787/VL-19-ZA07-2003. Tímto rozhodnutím jí nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) a bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobkyně nenaplnila žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatelka proti tomu v kasační stížnosti výslovně uplatňuje důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“).

Konkrétně pak popisuje problémy s věřitelkou, která nevybíravým způsobem zasahovala do jejího soukromého života a obtěžovala ji na veřejnosti. Domnívá se, že tyto její problémy naplňují význam pojmu pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu, neboť se jí podle jejího přesvědčení nedostane účinné ochrany ze strany ukrajinských orgánů a obava před věřitelkou ji omezuje ve svobodě shromažďovat se se svými přáteli, a tak jsou omezena její politická práva. Krajský soud pak pochybil, když se dostatečně nevypořádal s otázkou, zda v daném případě nebyly splněny podmínky pro udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu. S ohledem na problémy, které jí věřitelka způsobuje, a rovněž na skutečnost, že na území České republiky vede spořádaný život, se stěžovatelka domnívá, že by mohla naplňovat důvody pro udělení humanitárního azylu. Stěžovatelka rovněž nesprávně uvádí, že její žádost o udělení azylu byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, přestože jí nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 a § 14 citovaného zákona. Vzhledem k uvedenému navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; požádala také o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby ji Nejvyšší správní odmítl jako nepřípustnou, neboť námitky stěžovatelkou uplatněné v žalobě se neshodují s důvody uplatněnými v kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatelka chráněna před důsledky rozhodnutí krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Ze správního a soudního spisu vyplynulo, že dne 10. 8. 2003 požádala stěžovatelka o udělení azylu. Ve své žádosti uvedla, že na Ukrajině měla finanční problémy. Půjčila si totiž 1000 USD a nemohla je na Ukrajině vydělat, odjela proto do České republiky za prací. O azyl požádala, protože obdržela správní vyhoštění a nemá žádné doklady pro pobyt. Při pohovoru k důvodům svojí žádosti shora uvedené skutečnosti potvrdila a dále rozvedla. Uvedla také, že kdyby nebyla zadržena cizineckou policií, o azyl by nepožádala. Žádné jiné potíže v zemi původu neměla. Žalovaný jí rozhodnutím ze dne 31. 10. 2003 azyl neudělil, neboť nenaplnila podmínky uvedené v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a vyslovil, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Proti tomu podala stěžovatelka žalobu, kde namítala porušení tam vyjmenovaných ustanovení správního řádu a § 12 a § 91 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud se s ohledem na skutečnosti, které vyplynuly ze spisu, nemohl ztotožnit s návrhem žalovaného, aby kasační stížnost odmítl jako nepřípustnou, neboť neshledal, že by stěžovatelka kasační stížnost opírala jen o důvody, které neuplatnila

v řízení před krajským soudem (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Podle názoru zdejšího soudu stěžovatelka vyjádřila svůj nesouhlas s neudělením azylu podle § 12 zákona o azylu i v žalobě a alespoň jeden důvod uplatněný v kasační stížnosti se tak kryje s žalobní námitkou; kasační stížnost proto projednal věcně.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatelka výslovně uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. – nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Domnívá se totiž, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12, případně § 14 zákona o azylu. Dále také namítá, že soud pochybil, když se nedostatečně vypořádal s otázkou, zda v daném případě byly splněny podmínky pro udělení azylu z humanitárního důvodu. Uplatňuje tak rovněž důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. – vadu řízení před soudem.

Pokud stěžovatelka namítá, že jí měl být udělen azyl podle § 12 zákona o azylu a že žalovaný pochybil, když jí azyl neudělil, nemůže s ní Nejvyšší správní soud souhlasit. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Co se pak rozumí pronásledováním pro účely zákona o azylu je stanoveno v § 2 odst. 6 tohoto zákona a to tak, že za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Stěžovatelka v průběhu správního řízení ani řízení před krajským soudem nikdy neuvedla, že by byla pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, ani že má obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Naopak vždy tvrdila, že do České republiky odešla kvůli dluhům a potížím s věřitelkou. Omezení spojené s obavou před věřiteli za omezení politických práv považovat nelze. Nejvyšší správní soud setrvale rozhoduje tak, že ekonomické problémy žadatele o azyl v zemi původu nejsou azylově relevantním důvodem (např. rozsudek ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, kde soud uvedl, že *ekonomické problémy žadatele o azyl v zemi původu, nejsou bez dalšího důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu* nebo rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54, kde bylo konstatováno, že *obtíže žadatele o azyl stran obživy či možností seberealizace nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody ekonomické.*) Rovněž se zdejší soud vyjádřil i k tomu, že potíže s věřiteli nesplňují znaky pronásledování podle § 2 odst. 6 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud totiž již opakovaně judikoval, že o*bava z toho, že věřitelé budou po žadateli o azyl vymáhat své pohledávky, není azylově relevantním důvodem (§ 12 zákona o azylu), ani důvodem pro vyslovení překážky vycestování podle § 91 tohoto zákona* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2003, č. j. 4 Azs 26/2003 - 44). V rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49 pak Nejvyšší správní soud uvedl, že strach vrátit se do země původu *kvůli potížím s věřiteli, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu (§ 12 zákona o azylu). Problémy se soukromými osobami nebyly zapříčiněny důvody*

pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory, ale snahou o vrácení dlužné částky. Za dané situace, kdy se stěžovatelka neobrátila o pomoc k příslušným státním orgánům, nelze vyhrožování soukromé osoby považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu, neboť není splněna podmínka, že je jednání této osoby prováděno, podporováno či trpěno státními úřady nebo že stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit před takovým jednáním ochranu. Nejvyšší správní soud tak v řízení nezákonnost ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. neshledal.

Stěžovatelka dále namítá, že krajský soud pochybil, když se nedostatečně vypořádal s otázkou, zda v daném případě byly splněny podmínky pro udělení azylu z humanitárního důvodu. Nejvyšší správní soud s touto námitkou nemůže souhlasit, neboť stěžovatelka v žalobě proti neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu vůbec nebrojila a nelze tak krajskému soudu, který je v řízení o žalobě zásadně vázán uplatněnými žalobními body (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), vyčítat, že se nezabýval něčím, co stěžovatelka nenamítala. Pokud pak stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že jí měl být azyl z humanitárních důvodů udělen, není možné se touto námitkou zabývat, neboť ji stěžovatelka neuplatnila v řízení před krajským soudem, ačkoli tak učinit mohla (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Tvrzený důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak nebyl shledán.

Nad rámec uvedeného je vhodné poukázat na to, že udělení tzv. humanitárního azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem či zda se nedopustil libovůle.

Vzhledem k tomu, že nebylo zjištěno naplnění žádného tvrzeného kasačního důvodu, Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. prosince 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu